ते बध्यमानास्त्रिदशैर्म्महात्मभिर्म्महाबलैर्व्वेगिभिरुन्नदद्भिः । न सेहिरे वेगवतां महात्मनां वेगं तदा धारयितुं दिवौकसां ।
ते बध्यमानास्त्रिदशैर्दानवा भीमनिस्वनाः । चक्रुः सुतुमुलं युद्धं मुहूर्त्तमिव भारत ।
ते पूर्व्वं तपसा दग्धा मुनिभिर्भावितात्मभिः । यतमानाः परं शक्त्या त्रिदशैर्व्विनिसूदिताः ।
ते हेमनिष्काभरणाः कुण्डलाङ्गदधारिणः । निहता बहुशोभन्त पुष्पिता इव किंशुकाः । ८८२५
हतशेषास्ततः केचित् कालेया मनुजोत्तम । विदार्य्य वसुधां देवीं पातालतलमाश्रिताः ।
निहतान् दानवान् दृष्ट्वा त्रिदशा मुनिपुङ्गवं । तुष्टुवुर्व्विविधैर्व्वाक्यैरिदं वचनमब्रुवन् ।
त्वत्प्रसादान्महाबाहो लोकैः प्राप्तं महत्सुखं । त्वत्तेजसा च निहताः कालेयाः क्रूरविक्रमाः ।
पूरयस्व महाबाहो समुद्रं लोकभावन । यत्त्वया सलिलं पीतं तदस्मिन्पुनरुत्सृज ।
एवमुक्तः प्रत्युवाच भगवान् मुनिपुङ्गवः । जीर्णं तद्धि मया तोयमुपायोऽन्यः प्रचिन्त्यतां । ८८३०
पूरणार्थं समुद्रस्य भवद्भिर्यत्नमाश्रितैः । एतच्छ्रुत्वा तु वचनं महर्षेर्भावितात्मनः ।
विस्मिताश्च विषण्णाश्च बभूवुः सहिताः सुराः । परस्परमनुज्ञाप्य प्रणम्य मुनिपुङ्गवं ।
प्रजाः सर्व्वा महाराज विप्रजग्मुर्यथागतं । त्रिदशा विष्णुना सार्द्धमुपजग्मुः पितामहं ।
पूरणार्थं समुद्रस्य मन्त्रयित्वा पुनः पुनः । ऊचुः प्राञ्जलयः सर्व्वे सागरस्याभिपूरणं ।
इतिश्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि तीर्थयात्रापर्व्वणि समुद्रपूरणमन्त्रणे पञ्चाधिकशततोऽध्यायः ॥ १०५ ॥
॥ लोमश उवाच ॥ तानुवाच समेतांस्तु ब्रह्मा लोकपितामहः । गच्छध्वं विबुधाः सर्व्वे यथाकामं यथेप्सितं । ८८३५
महता कालयोगेन प्रकृतिं यास्यतेऽर्णवः । ज्ञातीन् वै कारणं कृत्वा महाराजो भगीरथात् ।
पितामहवचः श्रुत्वा सर्व्वे विबुधसत्तमाः । कालयोगं प्रतीक्षन्तो जग्मुश्चापि यथागतं ।
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ कथं वै ज्ञातयो ब्रह्मन् कारणञ्चात्र किं मुने । कथं समुद्रः पूर्णश्च भगीरथप्रतिश्रयात् ।
एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं विस्तरेण तपोधन । कथ्यमानं त्वया विप्र राज्ञाञ्चरितमुत्तमं ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तस्तु विप्रेन्द्रो धर्म्मराज्ञा महात्मना । कथयामास माहात्म्यं सगरस्य महात्मनः । ८८४०
॥ लोमश उवाच ॥ इक्ष्वाकूणां कुले जातः सगरो नाम पार्थिवः । रूपसत्त्वबलोपेतः सचापुत्त्रः प्रतापवान् ।
स हैहयान् समुत्साद्य तालजङ्घांश्च भारत । वशे च कृत्वा राजन्यान् स्वराज्यमन्वशासत ।
तस्य भार्य्ये त्वभवतां रूपयौवनदर्पिते । वैदर्भी भरतश्रेष्ठ शैब्या च भरतर्षभ ।
स पुत्त्रकामो नृपतिस्तताप सुमहत्तपः । पत्नीभ्यां सह राजेन्द्र कैलासं गिरिमाश्रितः ।
स तप्यमानः सुमहत्तपो योगसमन्वितः । आससाद महात्मानं त्र्यक्षं त्रिपुरमर्द्दनं । ८८४५
शङ्करं भवमीशानं पिनाकिं शूलपाणिनं । त्र्यम्बकं शिवमुग्रेशं बहुरूपमुमापतिं ।
स तं दृष्ट्वैव वरदं पत्नीभ्यां सहितो नृपः । प्रणिपत्य महाबाहुः पुत्त्रार्थं समयाचत ।
तं प्रीतिमान् हरः प्राह सभार्य्यं नृपसत्तमं । यस्मिन् हृतो मुहूर्त्तेऽहं त्वयेह नृपते वरं ।
षष्टिः पुत्त्रसहस्राणि शूराः परमदर्पिताः । एकस्यां संभविष्यन्ति पत्न्यां नरवरोत्तम ।
ते चैव सर्व्वे सहिताः क्षयं यास्यन्ति पार्थिव । एको वंशधरः शूर एकस्यां सम्भविष्यति । ८८५०